

Környezeti nevelési program

- kivonat -

Oktatási, nevelési szemléletünkkel célunk, hogy az oktatás meghatározó eleme legyen a fenntartható fejlődéssel összhangban lévő környezeti és etikai tudatosság kialakítása. Minden korosztályt képessé kell tenni arra, hogy felelősséget vállaljon egy nemcsak ökológiailag, hanem szociálisan, gazdaságilag és politikailag fenntartható jövő kialakításáért. E jövőkép valóra váltása érdekében iskolánknak olyan tanulási élményt kell nyújtania a diákjainknak, mely lehetővé teszi számukra a következő készségek, attitűd és tudás elsajátítását.

Készségek:

- kritikus, kreatív gondolkodás,
- szóbeli, írásbeli és vizuális kommunikáció,
- társas képességek és együttműködés,
- konfliktuskezelés,
- döntéshozatal, problémamegoldás és tervezés,
- megfelelő média és információs-kommunikációs technológiák használata,
- állampolgári részvétel és cselekvés.

Attitűd és értékek:

- a Földnek, és az élet sokszínűségének tisztelete,
- megértő, együtt érző és szerető figyelem az élők –mind emberek, mind más élőlények alkotta közösségek iránt,
- állampolgári részvételen alapuló demokratikus társadalom építése,
- a Föld gazdagságának és szépségének megőrzése a jelenlegi és eljövendő generációk számára,
- társadalmi környezet iránti erkölcsi felelősség kialakítása, az aktív környezetvédelem gyakorlása: egyrészt a szándékos rongálás és a károkozás megelőzése céljából, másrészt a kerülethez való kötődés erősítése, hagyományainak megismertetése, kulturális életébe történő bekapcsolódás igényének kialakítása.

Tudás:

A következő fogalmak megértése és alkalmazásukra való képesség:

- a fenntartható fejlődés,
- a kölcsönös függőség,
- alapvető emberi szükségletek,

- emberi jogok,
- demokrácia,
- a helyi és globális szintek közötti összefüggések,
- a biológiai sokféleség,
- a fajok közötti méltányosság,
- ökológiai lábnyom,
- az elővigyázatosság elve.

A diákok feladata az osztályterem tisztaságának megőrzése,

- a teremdekoráció közös munka, melynek célja az adott témának megfelelő kutató és feldolgozó munka, a kreativitás és az esztétikai érzék fejlesztése, valamint az osztályhoz való kötődés megerősítése,
- törekszünk az iskola környékének tisztasága megőrzésére, ha kell takarítatunk és takarítunk,
- a környezetvédelemben aktívan bekapcsolódunk (örökbe fogadott állat, patak, szelektív szemétyűjtés, faültetés),
- igyekszünk fejleszteni a kerületi környezetvédő csoporttal, a Környezeti Nevelési egyesülettel a kapcsolatot,
- bekapcsolódunk a környezeti nevelési programokba,
- kerületi sétán megismertetjük az természeti és építette értékeket (emlékhelyeket, műemlékeket).

Tanulóközpontú tanulás:

A kíváncsiságra, a tapasztalatokra, a felfedezésre épített oktatás, a feladat megoldáson szerepjátékokon, közösségi problémamegoldáson alapuló tanulás. A valódi tanulási folyamatban az „egész ember” – test, elme, lélek- egyaránt részt vesz.

A jövőre irányuló oktatás

Problémák elemzésének, megoldásának tanulása, annak a felismerése, hogy a jövő a ma emberi lépéseinek az eredménye, mely döntéseink nyomán alakul.

A fogyasztóvédelemmel összefüggő iskolai feladatok

„A fogyasztóvédelmi oktatás célja a fogyasztói kultúra fejlesztése és a tudatos, kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése a tanulóknban.” (NAT)

A jogi háttér megismerése és megismertetése

- az alapvető szükségleteik kielégítéséhez való jog

- a veszélyes termékek és eljárások ellen való tiltakozás joga
- a különböző termékek és szolgáltatások közötti választás joga
- a megfontolt választáshoz szükséges tények ismeretének joga
- a jogos panaszok tisztességes rendezéséhez való jog
- a kormány irányelveinek meghatározásába és végrehajtásába való beleszólás joga
- a tájékozott és tudatos fogyasztóvá váláshoz szükséges ismeretek és tudás elsajátításának joga.

A fenntartható fogyasztás fogalmának kialakítása

Szociális és társadalmi, állampolgári és cselekvési kompetenciák kialakítása és fejlesztése.

- **Ismeretek elsajátítása mellett készségek, hozzáállás, értékrend formálása**
- A piac, a marketing és a reklám természetének és szerepének megismerése.
- A jellemző fogyasztói magatartás kiválasztása.
- Áruismeret, döntés, kockázatvállalás.
- A minőség, a biztonság, és a takarékoság szerepének tisztázása és elfogadtatása.
- A kívánság és a szükséglet fogalmának tisztázása és elkülönítése.
- A természeti értékek védelme.

A fogyasztóvédelmi ismeretek elsajátíttatása mind az egészséges életmódra, mind a környezetvédelmi nevelés teendőivel összefüggenek. Hiszen a tudatos, kritikus fogyasztói magatartás az ökológiai fogyasztóvédelem, a környezettudatos fogyasztás, a fenntartható fogyasztás, és a preventív, vagyis a megelőző fogyasztóvédelem a környezettudatos magatartással együtt alakul ki. Az iskolai gyakorlatban az osztályfőnöki órákon a biológia, kémia, rajz és műalkotás elemzés, a média ismeretek, illetve a nyelvek oktatásának folyamatában ezeket a komplex ismereteket is közvetítjük, tudatosítjuk és gyakoroltatjuk.

Az egyes tantárgyak tanórai foglalkozásaiba jól beépíthetők a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos tudnivalók.

- Matematika – banki, biztosítási vagy üzemanyag-fogyasztási számítások,
- Fizika – mérés, mértékegységek, mérőeszközök (villany, gáz, víz, mérőórák);
- Földrajz: eltérő fogyasztási struktúrák és szokások;
- Magyar: reklámyelv, feliratok; a reklám kommunikációs csapdái
- Biológia – génmódosított élelmiszerek (GMO) amíg egy élelmiszer a boltba kerül, táplálkozási divatok, egészséges táplálkozás
- Kémia – élelmiszerbiztonság, élelmiszeradalékok (E-számok), vegyszermaradványok, házi vegyszerek, kozmetikumok célszerű és tudatos használatuk

- Informatika – elektronikus kereskedelem (e-kereskedelem) internetes fogyasztói veszélyforrás
- Történelem – EU fogyasztói jogok, fogyasztástörténet és fogyasztóvédelem, a reklám története
- Médiaismeret: a reklám képi nyelve és hatásai
- Tantárgyközi projektek (pl. Hogyan készül a reklám? A zsebpénz)
- Tanórán kívüli tevékenységek (vetélkedők, versenyek, rendezvények)
- Iskolán kívüli helyszínek (piaci séták, üzletek, bankok látogatása)
- Hazai és nemzetközi együttműködések (más iskolákkal állami és civil szervezetekkel, cégekkel)
- Az iskola fogyasztóvédelmi működése (az iskola mint fogyasztó, és mint piac)

A készségfejlesztéshez a kritikus egyéni és csoportos döntéshozáshoz és problémamegoldáshoz az alábbi módszereket lehet hasznosítani.

- Interjúk, felmérések készítése az emberek vásárlási szokásairól
- Riportkészítés az eladókkal

Médiafigyelés, médiaelemzés, reklámkritika

- Egyéni és csoportos döntéshozatal
- Helyi, országos- és EU-s szabályozások tanulmányozása
- Adatgyűjtés, adatfeldolgozás, információörögzítés csoportmunkában
- Problémamegoldó gyakorlat ötletbörzével, értékeléssel
- Szimulációs játék, esettanulmány
- Viták, szituációs játékok (eladói és vásárlói érdekek összehangolása, jellemző piaci magatartás elsajátítása, fogyasztói kosár készítése)
- Érveléstechnikai gyakorlatok (hatékony érdekérvényesítés)

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A középiskola első éveiben a tanulóban kifejlődnek a környezetharmonikus, környezetkímélő életvezetéshez szükséges szokások, mozgósítható a környezet védelmét célzó együttes cselekvésre. Érti a mennyiségi és minőségi változás, fejlődés fogalmát, valamint, hogy a fogyasztás önmagában sem nem cél, sem nem érték. Egyre érzékenyebbé válik környezete állapota iránt, képes annak változását elemi szinten értékelni. Felismeri a mindennapi életben előforduló, a környezetet szennyező anyagokat, a környezetre káros tevékenységeket és kerüli ezeket. Képes társaival együttműködésben tudatosan, a környezeti szempontokat is figyelembe véve alakítani az iskola belső és külső környezetét. Nem hagyja figyelmen kívül személyes élettereinek kialakításában a környezetbarát módokat, előnyben részesítve a természetes, újrahasznosítható, illetve újrahasznosított anyagokat. Érzékennyé válik az anyag- és energiatakarékos életvitelre és ismeri ezek gyakorlati technikáit. Érti a fenntarthatóság fogalmát.

A középiskola második szakaszának végére a tanuló érti a fenntarthatóság, illetve a fenntartható fejlődés különbözőségeit, képes az ezzel kapcsolatos különböző szakpolitikák, törekvések és folyamatok egyes hatásainak megértésére. Konkrét példákon keresztül érti, hogyan függ össze a fenntarthatóság három vetülete (a gazdaságossági, a környezeti és a szociális fenntarthatóság) globális problémákkal. Érti, hogyan vezetett az emberiség tevékenysége környezeti problémák kialakulásához, érti ezek kockázatát, és látja ezzel kapcsolatos felelősségét. Képes fokozatosan megérteni és értelmezni egyes globális problémák és a lokális cselekvések, valamint az egyéni életvitel közötti összefüggéseket. A tanulóban felelősség ébred abban, hogy saját életvitelével legyen tekintettel a fenntarthatóság kritériumaira. Érti a hagyományok szerepét a harmonikus és fenntartható életvitel megalapozásában. A tanuló képes a fenntarthatósággal kapcsolatban információkat keresni és értelmezni. Ismeri egyes hazai és nemzetközi szervezetek, intézmények fenntarthatósággal kapcsolatos munkáját.